

Föreningsaktivitet i Norrbotten

Personcentrerad och nära vård

Text: Carola Nyström Modig, Lena Niemi och Inger Gustafsson

Kontaktombuden i Norrbotten, Carola och Lena, ordnade en utbildningseftermiddag med temat personcentrerad och nära vård, för chefer och andra intresserade i Norrbottens län. Föreläsningen hölls i Luleå, och deltagare från övriga orter fanns med via länk.

Dagen inleddes med en presentation av föreningen och vilken roll kontaktombuden har. Efter de två föreläsningarna avslutades dagen med bikupor, där deltagarna diskuterade erfarenheter och pågående arbeten i länet och delade med sig av goda exempel.

VAD ÄR PERSONCENTRERAD VÅRD?

Lisbeth Löpare-Johansson var inbjuden som gästföreläsare. Hon är tjänstledig från sitt arbete som utvecklingsdirektör i region Norrbotten för att under en tid vara samordnare för Nära vård inom Sveriges kommuner och regioner.

Lisbeth inledde med att förklara varför svensk vård behöver ställa om och att ett genomgripande systemskifte behövs om vi ska uppnå

- en jämlik hälsa
- en hälsosam vårdmiljö och en säker kompetensförsörjning
- en stark välfärd där våra gemensamma resurser tas tillvara

Hon poängterade att det måste till en fokusflyttning om vi ska lyckas, vilket innebär att vi går från

sjukdom/diagnos	➡ hälsa och helhet
organisation	➡ person och helhet
reaktiv	➡ proaktiv och förebyggande
passiv mottagare	➡ aktiv medskapare
fragmentiserad	➡ sammanhängande

Vi måste förändra vårt tankesätt och gå från *vad* till *vem* och från *patient* till *person*. Personcentrerad vård är inte en ”ny modell” som vi kan

ta in i vår nuvarande verksamhet. Det handlar om ett etiskt förhållningssätt som utgår från en gemensam värdegrund.

Personcentrering i hälso- och sjukvård handlar om att lyssna på patienternas berättelser och tillsammans formulera en hälsoplan som dokumenteras. Den personcentrerade vården hjälper till att skapa gemensamma förväntningar både för patienten och för oss inom sjukvården.

Lisbeth presenterade en del resultat på vilka effekter som uppnåtts vid sjukhusvård där personcentrerad vård genomförts. Resultaten visar signifikanta effekter när det gäller tryggare patienter, förbättrad smärtlindring samt minskning av trycksår eller annan medicinsk komplikation. Dessutom redovisas 30–50 procent reduktion av vårddagar. Effekter vid palliativ hemsjukvård visar på förbättrad livskvalitet, symtomlindring och färre sjukhusinläggningar. Resultaten visar också att personalen upplever mindre arbetsstress, en ökad arbetstillfredsställelse och ett ökat psykosocialt klimat.

De hinder som brukar lyftas fram vid införande av personcentrerad vård är vanor och strukturer, skeptisk inställning från olika yrkesgrupper samt journalsystem, lokaler, schema, personalomsättning och liknande.

Lisbet avslutade sin föreläsning med att sammanfatta:

- Ett personcentrerat arbetssätt kan användas i alla sammanhang inom hälso- och sjukvården.
- *Patienten som person* innebär att se förmågor men också behov, samt att skapa ett partnerskap.
- Omställningen till ett personcentrerat förhållningssätt innebär en kulturförändring inom hälso- och sjukvård.

Foto: Carola Nyström Modig

Lisbeth Löpare-Johansson, samordnare för Nära vård inom SKR, förklarade vad personcentrerad vård betyder och innebär samt betonade att ett personcentrerat förhållningssätt innebär en kulturförändring inom hälso- och sjukvård.

Foto: Carola Nyström Modig

Inger Gustafsson, verksamhetschef på patienthotellet Vistet, berättade om hur de infört och nu arbetar praktiskt med personcentrerad vård.

PERSONCENTRERAD VÅRD PÅ PATIENTHOTELLET VISTET

Inger Gustafsson, verksamhetschef på patienthotellet Vistet, konstaterade att patienthotellet arbetar efter Region Norrbottens vision *vägen till framtidens hälsa och vård 2035*, där målet är att få en trygg patient. Frågan "Vad är viktigt för dig?" ställs till både patient och personal, vilket är kärnan i ett personcentrerat förhållningssätt.

Det gäller att arbeta parallellt med både det "hårda" och det "mjuka": "Vad ska vi göra?" och "Hur ska vi vara?". Det behövs tydliga mål, och för att nå dit krävs att personalen är delaktig och engagerad, att allas förmågor och resurser tas tillvara och att det finns en bra teamkänsla med fokus på bra kommunikation och bra samarbete. Kontinuerliga etikforumsträffar hålls med personalen, för att få en ökad etisk medvetenhet i hela arbetsgruppen om hur mötet med varandra, patienten och anhöriga ska vara.

Ingers bild av hur hon kan bidra till att få per-

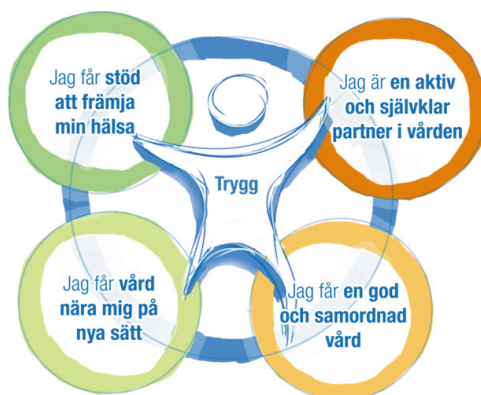

Foto: Inger Gustafsson

Carola Nyström Modig och Lena Niemi är kontaktombud för medlemmarna i Norrbotten i Föreningen för chefer och ledare.

sonalen engagerad och delaktig är ”tro, hopp och kärlek”. Att förmedla och inte *hopp* att det är möjligt att utveckla vården, även om det är många utmaningar idag, och en *tro* att det går att klara om man gör det tillsammans. Och *kärlek*, att bekräfta och både ge och få stöd av varandra.

Det krävs ett strukturerat och systematiskt arbetssätt för att ständigt utveckla verksamheten och skapa en hälsofrämjande miljö för alla. Dagen börjar och avslutas vid daglig styrningstavlans. På morgonen fördelas resurser utifrån behov och mål för dagen. Under eftermiddagsträffen används grönt kors för att identifiera risker eller störningar som har uppstått under dagen och en solros för att uppmärksamma det som har varit bra. Avvikelser har minskat tack vare effektiviserade patientflöden och standardiserade rutiner. Alla förbättringsförslag skrivs in i genombrottsse och arbetet följs systematiskt enligt PDSA-cykeln (planera, göra (do), studera, agera). På MITavlan (medicinska insatser) kan vårdpersonalen tydligt följa patientflödet.

Vägen till framtidens hälsa och vård enligt Region Norrbottens vision överensstämmer väl med personcentrerad och nära vård.

Personcentrerad vård handlar om att få patienten mer delaktig och att ta vara på patientens förmågor och resurser – inte enbart se det sjuka och problemet de har. Införandet av personcentrerad vård på patienthotellet inleddes med en studie-cirkel för all personal. Där deltog även två patienter för att dela med sig av sina erfarenheter.

För att öka patientens delaktighet har patientnära rapportering införts genom att eftermiddagsrapporten sker inne i patientens rum. Vid ankomsten till Vistet erbjuds patienten ett hälsosamtal för att fånga upp och identifiera vad som är viktigt och problem för respektive patient.

Hälsofrämjande aktiviteter erbjuds en gång per vecka, till exempel yoga, cirkelträning, andningsövningar till personalen och patienterna och caféverksamhet med skapande aktiviteter till patienter och anhöriga.

PATIENTERS REAKTIONER OM PCV PÅ PATIENTHOTELLET VISTET:

"Att komma från en avdelning som ett rumsnummer med mycket stress och oljud runt omkring, till att bli en person igen på hotell Vistet. Att bli sedd och lyssnad på gav mycket energi att komma tillbaka snabbt."

"Ett mycket professionellt och vänligt bemötande, kunde inte varit bättre. Med ett sådant patientbemötande skulle varje patient tillfriskna fortare."

"Något jag som gammal sjukvårdspersonal lade märke till var den underbara stämningen mellan personalen, de bekräftade och var snälla mot varandra och det smittade av sig på mig. Underbart att se, höra och uppleva."

Artikel om personcentrerad vård på patienthotellet Vistet finns i tidning nummer 3 2019.

Ska du flytta?

KOM IHÅG ATT MEDDELA DIN NYA ADRESS TILL FÖRENINGEN FÖR CHEFER OCH LEDARE.

Skicka ett mail till: mona.ohrn60@gmail.com
eller ett kort till: Mona Öhrn, Skavenäs Carls gård, 363 94 Lammhult